

USVOJEN ZAKON O STANDARDIZACIJI

Savezno veće Skupštine SFRJ, na sednici od 19.07.1977. godine, usvojilo je Zakon o standardizaciji. Time je okončan period obimnih ali korisnih diskusija i razmatranja koja su trajala više od tri godine i ostvarena je šira perspektiva za razvoj standardizacije u Jugoslaviji.

Novi Zakon o standardizaciji skoro u potpunosti ostvaruje savremeni koncept integralne standardizacije i jedinstvo tehničke regulative u ovoj oblasti.

Komplementarnost tehničkih propisa, normi kvaliteta i standarda, regulisanje nivoa standarda (jugoslovenski, granski, interni), regulisanje kontrolisanja proizvoda i usluga u domaćem i međunarodnom prometu (atestiranje, znakovi kvaliteta, uporedna ispitivanja), samo su neka od novih ili znatno poboljšanih rešenja u odnosu na prethodni zakon.

Jedinstvo sistema standardizacije ostvareno je pravilnijom raspodelom ovlašćenja u okviru organa i organizacija savezne uprave, kao i organizacija i asocijacija udruženog rada i stvaranjem mehanizma za upravljanje i praćenje sprovođenja društvenih akcija u oblasti standardizacije.

Planiranje standardizacije se bazira na politici i ciljevima koji su utvrđeni društvenim planom Jugoslavije, a u pripremanju godišnjih i višegodišnjih planova standardizacije saraduje se sa

zainteresovanim organizacijama udruženog rada, privrednim komorama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama i organima društveno političkih zajednica.

Upravljanje, način i oblici saradnje u oblasti standardizacije ostvaruju se kroz Društveni dogovor o standardizaciji, koga potpisuju zainteresovane organizacije udruženog rada, druge samoupravne organizacije i zajednice i organi društveno političkih zajednica. Osnovni cilj Društvenog dogovora je utvrđivanje politike, izrada programa i unapređivanje delatnosti standardizacije.

Za razmatranje načelnih pitanja sprovođenja politike izvršavanja zakona i propisa i obezbeđivanje interesa zainteresovanih organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, kao i potrošača i korisnika usluga, u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju osniva se Savet za standardizaciju. U ovaj Savet ulaze predstavnici republika i pokrajina, kao i predstavnici saveznih organa uprave i saveznih organizacija koje odredi Savezno izvršno veće.

Novim Zakonom o standardizaciji i rešenjima koja su u njemu data standardizaciji kao disciplini dat je širi društveni interes i veća važnost u našem društvu, ali iz ovoga proizilaze veće obaveze i odgovornosti svih učesnika u planiranju i sprovođenju standardizacije u Jugoslaviji.

USAGLAŠAVANJE JUGOSLOVENSKIH STANDARDA SA ZAKONOM O MERNIM JEDINICAMA I MERILIMA

Prema Zakonu o mernim jedinicama i merilima, objavljenom u „Službenom listu SFRJ“ br. 13/1976., koji je stupio na snagu 1. jula 1976. godine, u javnom saobraćaju na teritoriji SFRJ mogu se upotrebljavati samo merne jedinice Međunarodnog sistema jedinica SI. Upotreba drugih mernih jedinica dopuštena je samo u slučajevima u kojima je to ovim Zakonom predviđeno. Zakon je odredio 31. decembar 1980. godine kao rok posle kojeg se u upotrebi mogu nalaziti samo zakonske jedinice.

Prema ovoj odredbi, Jugoslovenski zavod za standardizaciju je obavezan da sve jugoslovenske standarde, tehničke normative i norme kvaliteta, u pogledu mernih jedinica uskladi sa zakonom. S obzirom da se radi o prilično velikom broju dokumenata, Zavod je na svojim stručnim telima razmatrao ovu situaciju, pa je u tom smislu preduzeo i neke korake.

1. Počev od dana stupanja na snagu pomenutog zakona, u sve nove standarde i druga dokumenta, u završnoj redakciji unose se jedinice propisane zakonom, uključujući i zame-

nu jedinica čiju upotrebu zakon dozvoljava do 31. decembra 1980. godine.

2. Svim grupama za standardizaciju po granama i oblastima stavljeno je u zadatak da pregledaju svaki standard i da do početka septembra ove godine sastave popise brojeva onih standarda za koje postoji potreba zamene jedinica. Na osnovu dobijenog stanja u pogledu obima rada Zavod će moći da odluči kakav postupak treba odobriti da se kvalitetno i do zakonom određenog roka obavi usaglašavanje svih standarda tehničkih normativa i normi kvaliteta sa zakonskim propisima.
3. U vezi sa mernim jedinicama, Zavod je oformio dve radne grupe, sastavljene od profesora fakulteta i stručnjaka iz instituta i naučnih društava iz Beograda i Zagreba, koji na bazi standarda Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO rade na izradi standarda za veličine i jedinice iz svih oblasti fizičkih nauka i tehnike. Ovi standardi se posle široko obavljene javne diskusije, nalaze u završnoj fazi.

ANOTACIJE PREDLOGA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA I PREDLOGA REVIZIJE STANDARDA

Većinu predloga koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su stručne komisije Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav, pored stručnjaka Zavoda, ušli i predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Predlozi standarda iz oblasti kondenzatora i otpornika za elektronske uređaje JUS N.R3.501 i JUS N.R3.507 urađeni su od strane TO 40 Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta na bazi IEC dokumentacije a u saradnji sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju.

Predlog za donošenje standarda iz oblasti nafte i proizvoda nafte JUS B.H0.531 podnela je preko stalne Komisije za standarde i propise pri Jugoslovenskom društvu za primenu goriva i maziva. Grupa za izradu ovog predloga sastavljena je od stručnjaka sledećih organizacija: Vojna pošta br. 1089-18, Beograd, Naftagas – Rafinerija Pančevo, INA, Rafinerija Sisak, Petrol, Ljubljana, Jugopetrol, Novi Sad i Jugoinspekt Zagreb.

Predlog standarda iz oblasti razvoda i raspodele gasa JUS H.G2.201 pripremila je Radna grupa formirana u okviru stručne komisije za gas.

Predlozi standarda iz oblasti plastičnih masa (a) JUS G.C1.350 i JUS G.S2.609 pripremljeni su od strane OKI-a u saradnji sa ostalim članovima uže radne grupe za polistiren a u skladu sa ISO 1622 iz 1975. godine i sa nacrtom dopune istog standarda iz 1976. godine.

Predlog standarda iz oblasti plastičnih masa (b) JUS G.C1.290 uradilo je preduzeće OKI u saradnji sa ostalim članovima uže radne grupe za polietilen a na osnovu standarda ISO 1872 iz 1972. godine uz izvesne dopune.

Predlog revizije standarda iz oblasti plastičnih masa (b) JUS G.S2.601 uradilo je preduzeće OKI na osnovu predloga revizije međunarodnog standarda ISO/DIS 1133 iz 1976. godine.

Predlog revizije standarda iz oblasti ispitivanja gume i plastičnih masa JUS G.S0.050 (iz 1966. godine) pripremljen je prema najnovijoj dokumentaciji ISO/TC 45 i ISO/TC 61 i to: DIS 471/1976 – standardna atmosfera za ispitivanje i kondicioniranje uzoraka od gume, DIS 291/1976 – Standardna atmosfera za kondicioniranje i ispitivanje plastičnih masa kao i standardu ISO 2231/1973 – Tkanine obložene gumom ili plastičnom masom. Standardna atmosfera za kondicioniranje i ispitivanje.

Predlog standarda iz oblasti gumenih delova za prskalice za zaštitu bilja JUS G.E1.011 predstavlja dopunu standardu JUS G.E1.011 koji je izdat 1968. godine, i to u pogledu oblika i mera.

Predloge standarda iz oblasti radiokomunikacija, kablovskih distribucionih sistema i zajedničke antenske instalacije JUS N.N6.170 do JUS N.N6.179 uradio je Jugoslovenski zavod za standardizaciju u zajednici sa tehničkim pododborom TPO 12 G, Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta. Svi tekstovi predloga standarda i predloga revizije standarda

umnoženi su i dostavljeni organizacijama i institucijama da stave svoje primedbe. Danom objavljivanja u JUS informacija ma pomenuti predlozi se stavljaju na javnu diskusiju i svi zainteresovani se obaveštavaju da je rok za dostavljanje primedbi **1. novembar 1977. godine**. Zainteresovani koji nisu primili predloge mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35/II, sa zahtevom da im se isti dostave.

---

iz oblasti kondenzatora i otpornika za elektronske uređaje

JUS N.R3.501 Elektronika i telekomunikacije. Potenciometri. Nazivi, definicije i metode ispitivanja

JUS N.R3.507 Elektronika i telekomunikacije. Merenje šuma pri kretanju klizača potenciometra

---

iz oblasti nafte i proizvoda nafte

JUS B.H0.531 Nafta i proizvodi od nafte. Dopusteni gubici pri uskladištenju i pretakanju

---

iz oblasti razvoda i raspodele gasa

JUS J.G2.201 Razvod i raspodela gasa. Redukcione i merne stanice. Tehnički zahtevi

---

iz oblasti lepкова za drvnu industriju

JUS H.K2.024(revizija) Lepkovi za drvo. Fenolni lepak

JUS H.K2.025(revizija) Lepkovi za drvo. Rezorcinski lepak

---

iz oblasti plastičnih masa

---

a) **JUS G.C1.350** Plastične mase. Polistirenske mase na bazi stiren-homopolimera. Označavanje

JUS G.S2.609 Plastične mase. Amorfne termoplastične mase za oblikovanje. Pripremanje epruveta sa određenim stepenom skupljanja

b) **JUS G.C1.290** Plastične mase. Polietilenske termoplastične mase. Označavanje

JUS G.S2.601(revizija) Plastične mase. Određivanje brzine tečenja termoplasta

---

iz oblasti ispitivanja gume i plastičnih masa

JUS G.S0.050 Guma i plastične mase. Standardna atmosfera za kondicioniranje i ispitivanje uzoraka gume i plastičnih masa

---

iz oblasti gumenih delova za prskalice za zaštitu bilja

JUS G.E1.011 Proizvodi od gume. Gumeni delovi za prskalice za zaštitu bilja. Radne membrane za obične prskalice

---

iz oblasti radiokomunikacija, kablovskih distribucionih sistema i zajedničke antenske instalacije

---

JUS N.N6.170 Termini i definicije

JUS N.N6.171 Frekvencijski opsezi i kanali

JUS N.N6.172 Karakteristike za sisteme koji rade u frekvencijskom opsegu od 30 MHz do 1 GHz

JUS N.N6.173 Metode merenja. Amplitudno-frekvencijska karakteristika kanala

JUS N.N6.174 Metode merenja. Izolacija između izlaznih priključaka sistema

JUS N.N6.175 Metode merenja. TV odnos RF signal/šum

JUS N.N6.176 Metode merenja. TV odnos RF signal/intermodulacija

JUS N.N6.177 Metode merenja. Razlika u pojačanju

JUS N.N6.178 Metode merenja. Echo

JUS N.N6.179 Bezbednost

ODRŽANI SASTANCI

SASTANAK KOMISIJE ZA VATROSTALNI MATERIJAL održan je 28. juna 1977. godine u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju.

Na sastanku su doneti sledeći zaključci:

1. Preispitati sve postojeće standarde iz oblasti vatrostralnog materijala.
Najkasnije do 1. oktobra 1977. godine dostaviće Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju svoje eventualne primedbe i predloge za izmenu pojedinih standarda. Istovremeno može se dati i određeni predlog novog standarda. Sastanak za izradu programa revizije postojećih standarda iz oblasti vatrostralnog materijala održaće se sredinom oktobra 1977. godine.
2. Formiraju se radne grupe prema nameni vatrostralnog materijala i to:
  - Radna grupa za metalurgiju
  - Radna grupa za vatrostalni materijal za industriju cementa i kreča
  - Radna grupa za vatrostalni materijal za industriju stakla
  - Radna grupa za vatrostalni materijal za keramičku industriju
3. Da se prvenstveno izvrši revizija postojećih standarda, a zavisno od potrebe da se zatim paralelno pristupi i donošenju novih standarda za vatrostalni materijal.
4. Izraditi opšte zajedničke standarde za uzimanje uzoraka i metode ispitivanja. Standarde za uslove kvaliteta raditi prema oblastima primene.

41

428/1977/1

700052555.1, 15/16

COBISS 0

„JUS informacije“ izdaje Jugoslovenski zavod za standardizaciju kao separat biltena „Standardizacija“.

Primerci su besplatni, izlazi dva puta mesečno. Adresa: Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd.

Telefoni: grupa za rudarstvo i metalurgiju 683-947; grupa za građevinarstvo 681-346; grupa za hemiju 683-067; grupa za mašingradnju i saobraćaj 683-643; grupa za elektrotehniku

646-881; grupa za poljoprivredu i šumarstvo 683-955; grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 683-947; grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i informacije 645-437; grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 645-437; Standardoteka 657-366. Teleks 12089.